

2.3 องค์การในการกำหนดแนวทางการ พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของ ประเทศ

2.3 องค์การในการกำหนดแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

1. ความก้าวหน้าของการดำเนินการจัดตั้งสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ความเป็นมาและสาระสำคัญ

1.1) ตามที่รัฐบาลมีนโยบายให้เร่งดำเนินการตราพระราชบัญญัติจัดตั้งสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตามมาตรา 89 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 นั้น คณะกรรมการนโยบายและประสานการดำเนินการให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งมีรองนายกรัฐมนตรี (นายพิชัย รัตตกุล) เป็นประธาน ได้มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติตรวจสอบและดำเนินการให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ

1.2) สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติฯ ประกอบด้วย 3 หมวด คือ องค์ประกอบและที่มา อำนาจหน้าที่ และการดำเนินงาน ซึ่งสรุปได้ดังนี้

หมวดที่ 1 องค์ประกอบและที่มา ให้สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ประกอบด้วยสมาชิก 100 คน โดยเป็นสมาชิกประเภทผู้แทนกลุ่มพื้นที่ 40 คน จาก 20 กลุ่มพื้นที่ กลุ่มพื้นที่ละ 2 คน เป็นผู้ชาย 1 คน และ ผู้หญิง 1 คน สมาชิกประเภทผู้แทนกลุ่มอาชีพและกิจการ 40 คน จาก 18 กลุ่มอาชีพ เป็นผู้ชาย 20 คน และผู้หญิง 20 คน และสมาชิกประเภทผู้แทนสาขาความรู้และภูมิปัญญา 20 คน

หมวดที่ 2 อำนาจหน้าที่ ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะแก่คณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ทางเศรษฐกิจ และสังคม ตามที่สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเห็นสมควรให้คำปรึกษา และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและแผนอื่น ๆ ตามที่บัญญัติในกฎหมายนี้และกฎหมายอื่น และให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะอื่นใดตามที่คณะรัฐมนตรีขอคำปรึกษา

หมวดที่ 3 การดำเนินงาน ให้สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเลือกประธานสภาคนหนึ่งและรองประธานสภาสองคน ในจำนวนนี้ต้องเป็นชายหนึ่งคนและหญิงหนึ่งคน และจะเลือกผู้ดำรงตำแหน่งอื่นด้วยก็ได้

ให้หัวหน้าสำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นเลขาธิการสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในวาระเริ่มแรกให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติทำหน้าที่สำนักงานสภาที่ปรึกษาฯ จนกว่าจะมีพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานสภาที่ปรึกษาฯ ซึ่งจะต้องกระทำภายในห้าปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ความเห็นคณะกรรมการฯ (19 กรกฎาคม 2542)

1. ร่างพระราชบัญญัติสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. ที่คณะกรรมการดำเนินการจัดตั้งสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติกร่างขึ้นนั้น เป็นร่างซึ่งสนองต่อเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญในการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองของประเทศ ถือเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยสนองตอบต่อกระบวนการทางสังคม ในการสื่อให้รัฐบาลเข้าใจความต้องการของประชาชนในเรื่องเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองอย่างเป็นกระบวนการ และเป็นระบบ อย่างไรก็ดี เพื่อให้องค์ประกอบ อำนาจหน้าที่ และกลไกการดำเนินงานครบถ้วนสมบูรณ์เพื่อให้สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติสามารถดำเนินการให้เกิดประโยชน์ได้สมดังเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการฯ มีความเห็นเพิ่มเติม ดังนี้

1) ประเภทสมาชิกของสภาที่ปรึกษาฯ ควรให้ความสำคัญและครอบคลุมถึงสมาชิกที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการพัฒนาแบบองค์รวมให้มากขึ้น

2) เพิ่มอำนาจหน้าที่ของสภาที่ปรึกษาฯ ให้ครอบคลุมบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ มาตรา 88 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ในการกำหนดให้สภาที่ปรึกษาฯ ดำเนินการให้เป็นประโยชน์ต่อคณะรัฐมนตรี ในการบริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปตามหมวดที่ 5 แผนนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

3) องค์การรองรับการทำงานของสภาที่ปรึกษาฯ ซึ่งจะทำหน้าที่ศึกษาวิเคราะห์เรื่องที่จะต้องเสนอให้สภาที่ปรึกษาฯ พิจารณา จะต้องเป็นองค์กรที่มีความเข้มแข็งทางวิชาการ เพื่อให้ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาฯ อยู่บนพื้นฐานของหลักเหตุผลมากกว่ากระแสสังคม จึงจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารราชการแผ่นดินและประชาชนโดยรวม

2. อำนาจหน้าที่ของสภาที่ปรึกษาฯ และคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติจะต้องไม่ซ้ำซ้อน หรือทำให้เกิดข้อขัดแย้งในการดำเนินงาน ทั้งนี้คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติควรมีหน้าที่ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะในเรื่องที่ต้องอาศัยพื้นฐานความรู้เทคนิค วิชาการ ส่วนสภาที่ปรึกษาฯ ควรทำหน้าที่เป็นสื่อกลางระหว่างรัฐบาลและประชาชน

3. ควรมีการปรับปรุงบทบาทของคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตามที่กำหนดไว้ใน พ.ร.บ. พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. 2521 เสียใหม่ ให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจและสังคมและกลไกการบริหารราชการแผ่นดินที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม เช่น บทบาทที่ให้คณะกรรมการฯ มีหน้าที่พิจารณางบประมาณลงทุนของรัฐวิสาหกิจ แต่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพิจารณาการกำหนดนโยบายของรัฐวิสาหกิจ เป็นต้น

เสนอพิจารณาครั้งที่ 2

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้เสนอร่างพระราชบัญญัติสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเสนอคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พิจารณาเพื่อรับฟังความคิดเห็น เมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม 2542 และรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายสาวิตรี โพธิ์พิพัฒน์) ได้นำเสนอคณะกรรมการประสานนโยบายและการดำเนินงานให้

เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ 2 สิงหาคม 2542 โดยมีมติตามข้อเสนอของรัฐมนตรีฯ ให้รับฟังความเห็นจากประชาชน ซึ่งรัฐมนตรีฯ ได้แถลงข่าวเพื่อประชาสัมพันธ์ต่อสาธารณชนเมื่อวันที่ 11 สิงหาคม ศกนี้ พร้อมทั้งมอบให้สำนักงานฯ ดำเนินการดังนี้

1. จัดหารือภายในเพื่อพิจารณากำหนดบทบาทหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่เกี่ยวข้องกับสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยสอบถามความเห็นข้าราชการทุกระดับ เพื่อหารือในคณะผู้บริหารและนำเสนอคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติพิจารณาก่อนประมวลเป็นความเห็นสำนักงานฯ ต่อไป
2. จัดรับฟังความเห็นจากองค์กรที่เกี่ยวข้องและประชาชนทั่วไป โดยจัดส่งเอกสารร่างพระราชบัญญัติฯ เพื่อขอรับฟังความเห็นและรวบรวมข้อคิดเห็นในแต่ละหมวดของร่างพระราชบัญญัติฯ ประมวลเป็นภาพรวม
3. จัดสัมมนาเพื่อระดมความคิดเห็นผลการสำรวจ ในข้อ 1. และ 2.
4. นำความเห็นจากการสัมมนาพร้อมร่างพระราชบัญญัติฯ เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาและส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อทำการแก้ไขร่างพระราชบัญญัติต่อไป

ความเห็นคณะกรรมการ (16 สิงหาคม 2542)

การออกแบบสอบถามเพื่อรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติของประชาชนทั่วไปและเจ้าหน้าที่ สศช. นั้น เพื่อที่จะให้ได้คำตอบที่เป็นประโยชน์ คำถามควรมีรายละเอียดที่จำเป็นประกอบให้เกิดความเข้าใจอย่างเพียงพอ เช่น การปรับโครงสร้างของคณะกรรมการ สศช. ภายใต้พระราชบัญญัติพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. 2521 ให้เป็นสภาที่ปรึกษาฯ ตามความเห็นของรัฐมนตรีนั้นควรมีการสร้างรูปแบบจำลองของคณะกรรมการ สศช. ที่จะปรับใหม่ประกอบเป็นแนวคิดของผู้ตอบด้วย เป็นต้น